

A keresztyének élete a Szentföldön

Ma is élnek Izraelben olyan „bennszülött” keresztyének, akik joggal érezhetik és nevezhetik magukat a jeruzsálemi ősgyülekezet utódainak.

3. oldal

Áldozat, alattvaló, uralkodó

Sok esetben már az óvodában kiderül, ki uralkodó, ki pedig áldozat típus. Ezért is fontos különös figyelmet szentelni gyermekeink lelki alkatára.

4. oldal

A közélet hűségese embere

„Mi dolgunk a világon? küzdeni / Erőnk szerint a legnemesbékért.” Egyháztagjaink közéleti magatartása hitvallási kérdés is!

6. oldal

HARANGSZÓ

A KIRÁLYHÁGÓMELLÉKI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET GYÜLEKEZETI LAPJA • 2016. MÁRCIUS 17. ÉVFOLYAM 6. SZÁM

Indulj bátran!

Nemrég életműdíjat kapott Magyarországon egy fantasztikus erdélyi edző. Károlyi (mertbogy Gáspáron kívül is voltak rendes Károlyiak) Béla, aki valaha tornatanár volt a Zsil völgyében, olimpiai és világbajnok női tornászokat nevelt. Aztán az Amerikai Egyesült Államokba kényszerült távozni, ahol végül ismét tornászedző lehetett. Amerikának sose volt világhírű női tornászcsapata. Aztán lett, mert jött Károlyi.

Egy interjúban a következőképpen mesélte ezt el: „Az atlantai olimpián az utolsó versenyzőnk következett az utolsó szerez, a szekrényen. Már csak az oroszokkal álltunk versenyben. Ha sikerül az ugrás, és a versenyzőnk legalább 9,75 pontot kap, az amerikai csapat olimpiai bajnok. Láttam, hogy a kis Kerri Strug, akit tulajdonképpen csak tartaléknak vettem be a csapatba, sápadtan, halálra vált arccal jön előre. Aztán nekifut, ugrik, és összecsukszik. Kificamodott a bokája. Az oroszok egymást ölelgették. Amerika a képernyők előtt kővé dermedve bámult. Minden a kis Kerri második ugrásán múlott volna. Öt perce volt a sérült kislánynak, hogy jelentkezzen az új kísérletre a zsűrinél. Odarohantam Kerrihez, ölbe kaptam, félrevittem, és beszélni kezdtem hozzá. (folytatás a 2. oldalon)

Megnyílt sír, bezárt ajtó

Húsvét nem egyszerűen csak Jézus Krisztus feltámadásának ünnepe. Ha csak az lenne, akkor az felfoghatatlan dicsőség lenne ugyan Urunk számára, de nekünk nem jelentene semmit, számunkra nem adna semmit a félelemmel teljes tisztelet borzongásán kívül. Húsvét sokkal több, mint egy csoda: húsvét egy győzelem, a világosság végső győzelme a sötétség fölött, az élet visszavonhatatlan diadala a halál fölött, a bilincsek letöretése, a záruk megnyílása is. Húsvét egy ajándék Isten gyermekei számára. Miután a sziklasír megnyílt, győzelmes Urunk elindult, hogy megkeresse azokat, akik a halál árnyékának völgyében vándorolnak. Jézus Krisztus az Övéit viszont bezárt

ajtók mögött találta, aggodalomban, bizonytalanságban, félelemben. A sziklasír megnyílása a feltámadás végtelen csodájának csak a kezdete volt, és ez a csoda folytatódott és feltartóztathatatlanul folytatódik minden bezárt ajtónál és nehéz bilincsnél. Húsvét a megnyílás, a megszabadulás ünnepe is. A megnyílt ajtó ugyanakkor a világ elé való kilépés jele is, szolgálatra hívás, a Jézus Krisztussal való együtt vándorlás lehetőségének a felkínálása. „Avagy nem hevült-e a szívünk, amikor beszélt velünk az úton?” – tettek bizonyosságot az emmausi tanítványok is. Húsvét az életünk ajtajának megnyílása, megdermedt kőszívünk felmelegedése, az összetört, halálra ítélt életünk megelevenedése.

Indulj bátran!

(folytatás az 1. oldalról)

„Nézz a szemembe, Kerri! – mondtam neki. – Emlékszel a hosszú évekre, amikor éjszakába nyúlóan csináltad a gyakorlatokat, akár ötvenszer is egymás után? Tudod, hogy apád, anyád, és egész Amerika téged néz most, és azt várják, hogy mi fog következni?” „Miért? – kérdezte a kislány. – Mi fog most következni?” „A második ugrás” – feleltem. „Ezzel a lábbal?” – kérdezte. „Meg tudod tenni! – mondtam. – You can do it! Meg tudod tenni!” A kislány elindult. Csak egyetlen mondatot kiáltottam utána angolul: „Meg tudod tenni!” Kerri odasántikált az ugráshoz, helyére rántotta sérült bokáját, arca eltorzult a fájdalomtól. Az emberek nem hittek a szemüknek, amikor nekifutott, ugrott, és megállt, mint a cövek. Egyetlen másodpercig állt, aztán összeesett. De ez a másodperc a szabályok szerint elég volt: a gyakorlatot elfogadták. A csarnok zúgott, a zsűri megadta a szükséges pontszámot, és az Amerikai Egyesült Államok női tornászcsapata az olimpiák történetében először olimpiai bajnok lett. Emberfeletti volt, amit Kerri véghezvitt. Sérült bokával lehet élni, de az álmaink nélkül nem – mondta. Mindketten sírtunk...” Meg tudod tenni!

Nekünk is van egy csodálatos edzőnk, Mesterünk. Rádadásul Ő nem csak mondta, hanem meg is tette. Húsvét hajnalán a sír üres. Ő legyőzte a legyőzhetetlennek tűnőt, a halált. Győzelmet vett, feltámadott!

Ebhez képest a kishitű, félénk, megijedt tanítványok pedig a zárt ajtó mögött kuporognak. A sír szája nyitva, az ő ajtójuk meg zárva. És az igazság az, hogy őket meg is lehet érteni. Mert még nem tudják az örömhírt. Amikor megtudják és megkapják a Szentlelket, bátran kiállnak Jézus nevében az evangéliummal.

A mai keresztyéneknek azonban semmilyen mentsége nincsen arra, hogy gyáván viselkedjenek. Márpedig mindentől tudunk félni. Félnünk a migránsoktól, a balliberálisoktól, a homoszexuálisoktól, féltjük a múltunkat, de félnünk a jövőtől is. S az előttünk álló próbatételeket elintézzünk ennyivel: áh, ez úgy sem fog sikerülni.

Egész egyszerűen el kell döntenünk azt, hogy mi alapján működünk: A nem, bizonyára nem lesz meg! Vagy: Ámen, azaz bizonyára meglesz. Mert meg tudod tenni. Mert Jézus megtette, hogy tiéd legyen a győzelem! Lássam hát az örömmámort!

RÁCZ ERVIN

Meglátod Isten dicsőségét

„Nemde megmondtam neked, hogy ha hiszel, meglátod majd Isten dicsőségét?” (Jn 11,40)

Ez az Ige Lázár sírjánál hangzott el Krisztus Jézus ajkáról. A halál már négy nappal azelőtt beállt. Előbb hosszabb betegség utalt a végzetes eseményre. A család vesztesége elkerülhetlenné lett, a testvérek hármassága megbomlott. Betánia közössége megfogyatkozott, és Jézus is szegényebb lett egy jó baráttal. Hasonló helyzetben a mindenkori ember ítéletes bosszút, helyrehozhatatlan kudarcot, megfélemlető tragédiák félelmét éli át. Ebben a vert állapotban Krisztus Jézus örök érvénnyel üzeni a hittel élőknek: te is meglátod Isten dicsőségét! A szeretet most is bőven árad.

Húsvét akkor lesz igazi ünnep, ha értelmünk megkísérli megközelíteni a felettünk álló titkot, és ha a hitünk imádsággal tapad az élet forrására.

Isten Fia szerette Lázár családját, és ők viszonozták teljes odaadással ezt a lelki kapcsolatot. Éppen ezért nagyobb a gyógyítótól elvárt sietős közeledés, az együttérzés megnyugtató hangja, és a halált legyűrő mennyei erők felsorakoztatása. Az elvárások ellenére, a Megváltó ellenségeinek öröme elmarad az utolsó órákat, esetleg napokat elviselhetővé tevő együttét. A názareti elkésik! A halál pontosan érkezik, mint ellenállhatatlan pusztító erő, amelynek előfutára a gyógyíthatatlan betegség, kísérei a teljes sötétség, a tehetetlenség, a szorongás minden változata, hogy végül az élő is a sírba taszítsa. Krisztus elkésik! Kiáltják ma is a betegek, az özvegyek, az árvák, a szegények, és kiáltjuk mi is valamennyien különféle oknál fogva. Krisztus késik, nem is akar érkezni, más-sal foglalkozik, közben semmivé lesz minden!

Ha a Lázár halálának és feltámasztásának történetét lelki mélységében megvizsgáljuk, akkor derül ki, hogy a gyászolók csak a beteg meggyógyulását várták. A halál beálltával már nem volt elvárás, csak rejtett és kevésbé titkolt vád, szemrehányó mondatok. A szomorú jelenük megvakította őket, már Jézust is csak késlekedő barátának tekintették. Egyedül Márta emelkedik a bánat fölé, egyedül neki nem bénította le hitét a tehetetlenség tömege. Krisztus kérdésére, Péterhez hasonlóan kimondja a biztos ismereten alapuló hitvallását: „Te vagy a

Krisztus az Isten Fia, akinek el kell jönnie a világba” (Jn 11,27). Krisztus Jézus eltörölte a kilátástalan jelen és az ígéretes jövő közötti szakadékként tátongó határvonalat, ezt a teljesen új helyzetet azonban csak kevesek ismerik fel. A Megváltó a legnagyobb mélységben, a legfélelmetesebb aggodalmak között is mellettünk van, de ennek megtapasztalása csak igaz hitű ismerettel és szívbeli bizodalommal lehetséges.

Húsvétkor illik megvizsgálunk önmagunkat, azzal az őszinte kérdéssel: kicsoda a legnagyobb az életünkben? Ameddig a gondok, bajok, saját véleményünk, gonosz fantáziáink vannak előtérben, addig nem adunk helyet a Szabadítónak. Addig a halál az úr életünkben, addig a magunk sebzett énje tolakszik előre, addig a feltámadás meseszerű történet, és a végidők ígérete elérhetetlen messzeség. Minden elrendezetlen konfliktus, megválaszolatlan kérdés, további bonyodalom a feltámadás valóságának tagadásából következik. Még azzal sem védekezhetünk, hogy az ígéretes jövő beláthatatlan messzeségben van, mert éppen ebben a történetben jelzi Krisztus: „Én vagyok a feltámadás és az élet...” (Jn 11,25). A létezés megerősítő kijelentés (én vagyok) most nem csak az élő Isten létezését jelenti, hanem a jelenlétét is. A Mártáék előtt álló, késéssel érkező Krisztus Jézus idehozta a jövőt, vele van a halált legyűrő erő, minden újjá lesz, de most öbenne minden újjá lett! Erre az igazságra kell nekünk ma felelnünk, mert erre kérdez Jézus ma is: hiszed-e ezt?

Szeretett Testvéreim! Krisztus Jézus azzal a céllal érkezett Lázár hajlékához, hogy felébressze őt (Jn 11,11). Az Újszövetségben ez a szó egyszer fordul elő, ennél fogva jelentése is hatványozottan lényeges. Lényeges, mert az élet és halál kapcsolatának kulcskérdését és döntő magyarázatát szemléltette. Nemcsak Lázár ébred, hanem a környezetében mindenki. Ráébrednek az élet jelenének jövőből hallatszó igazságára, mert Istené az utolsó nap, de ráébrednek a jövő jelenben jelentkező biztatására, mert „Én vagyok a feltámadás és az élet!” már ma is, mondja Jézus.

Húsvéti ünnepünk legyen ébredés, legyen élet, legyen örvendő reménység!

CsúRY ISTVÁN

A keresztyének élete a Szentföldön

Jézus parancsának engedve, és a keresztyénül-dözések nyomásának kényszere alatt Krisztus követői igen hamar (lásd Pál apostol) elindultak, hogy „tanítvánnyá tegyenek minden népeket”. A keresztyén hit pedig megállíthatatlanul terjedt és növekedett az egész Birodalomban.

Mégis maradtak minden időben olyan keresztyének, akik hazájukban, a Szentföldön éltek hitükben mindennapjaikat. Ma is élnek ott olyan „bennszülött” keresztyének, akik joggal érezhetik és nevezhetik magukat a jeruzsálemi ősgyülekezet utódainak. Az évszázadok során többnyire kisebbségben és elnyomásban éltek a pogány, a zsidó és a muszlim hitűek között.

Kezdetben a zsidó vezetők zaklatták és üldözték Krisztus tanítványait, amiért Isten Fia-ként imádták és hirdették Őt. Az apostolokat többször a Nagytanács elé idézték; Istvánt, az első keresztyén vértanút halálra követték; Péter csodálatos módon szabadul ki a börtönből; Pál apostolt pedig csak római polgárjogára hivatkozva részesítik tisztességes jogi eljárásban.

A római üldözések ideje alatt itt is „földalatti” egyházként maradt fenn Krisztus „teste”, ennek ellenére tudunk arról, hogy Origenész (184-254) például a tengerparti Cézarea teológiai iskolájában tanított. Miután 313-ban I. Constantinus császár szabad vallásgyakorlást enged a keresztyéneknek, a Szentföldön megmaradt keresztyénség is virágozni kezd: templomokat, kápolnákat, kolostorokat és zarándokhelyeket építenek.

Jól mutatja az elnyomás mértékét, hogy Porphüriosz gázai püspök kinevezésekor (Kr. u. 396) a város 50 ezer lakosából mindössze 300 volt keresztyén, de 10 évvel később már 25 ezerre duzzadt számuk. Kr. u. 300 körül még mindössze 3 püspöke volt a szentföldi keresztyéneknek, a 325-ös Niceai zsinaton már 18 püspök vett részt, a VI. században pedig már 30 püspöki székhely létezett.

A három évszázados fénykort a perzsák 614-es dúlása zárta le (Jeruzsálemben 34 ezer keresztyént mészároltak le), amit az iszlám előretörése véglegesített. 638-ban Omár kalifa elfoglalta Jeruzsálemet, de ő még nem kényszerített senkit az áttérésre. A keresztyének nemcsak másodrendű polgárokká váltak saját földjükön (pl. különadókat fizettek vallás-szabadságukért cserébe), de a későbbi években rendszeres vérfürdők és templomrombolások miatt ismét menekülésre kényszerültek.

A muzulmán elnyomás ellenben cselekvésre ösztönözte Európát, és az első keresztes hadjáratok azzal a szent céllal indultak a Szentföldre, hogy az ott levő keresztyéneket felszabadítsák a megszállás alól. A keresztes királyok uralma alatt ugyan biztonságossá vált az élet, de a remélt felvirágzás (ami korábban a bizánci korban volt) elmaradt. Az időközben

bekövetkezett egyházzsarakadás (1054) pedig éket ütött a nyugati királyok és a keleti rítust követő szentföldi polgárok közé.

A keresztes korszak után (1291, Akkó kikötőváros eleste) a Szentföld 1516-tól az Oszmán Birodalom kezére jutott. Az 1596-os török népszámlálás szerint a Szentföldön élő 206 ezer lakos közül mindössze 5795 (3%) volt keresztyén. Az újkori politikai változásoknak köszönhetően a törökök 1845-ben angol és porosz nyomásra megengedték az anglikán-porosz püspökség megalapítását, majd 1847-ben a latin patriarchátus létrehozását. Újra megkezdődött a fellendülés zarándokhelyek és keresztyén iskolák építésével. A zavartalan növekedés ütemét jól mutatja, hogy 1886-ra már a lakosság 10%-a vallotta magát keresztyéneknek, amit az I. világháború utáni angol protektorátus tovább látszott szavatolni.

A Szentföldön élők helyzete 1948-tól fordult a visszajára, amikor a megalakuló Izrael állam nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket. Mivel a muzulmán arabok az évszázadok során való ott élés okán saját földjüknek tekintették az elveszett dávidi birodalmat, ezért az állam kikiáltásának másnapján elkezdődött az első arab-izraeli háború a területért. Ebbe a konfliktusba sodródtak bele az itt élő arab származású keresztyének is, akiket vallásuk miatt a muzulmán arabok üldöznek, arab származásuk miatt pedig a zsidók tekintenek rájuk ellenséges szemmel. Főleg a Palesztinában élő keresztyének élete keserves (az Izraelben élőké sem rózsás, de legalább nincsenek kitéve a mindennapi megélhetés küzdelmeinek), akik a nyugati egyházak segítségét kihasználva tanulás és munkalehetőség „űrűgyn” és, illetve a mindennapi terror fenyegettsége elől menekülve elhagyják ősi házaikat, földjeiket, boltjaikat, életüket.

Krisztus „kicsiny nyája” ott már megszokta, hogy régóta kisebbségben van és marad is, de ha kevesen is vannak, annál hűségesebb tanú lehetnek Krisztusnak és az ő evangéliumának! Jól gondoljuk meg ezt mi, akik többségben vagyunk – még!

Zsidók és keresztyének

Pünkösöd után a zsidó Nagytanács Gamáriel tanácsára csupán korbácsütéssel bünteti a Krisztus nevében prédikálókat és gyógyítókat, ami voltaképpen elismerése annak, hogy nem követtek el halálos bűnt, és így hallgatólagosan megtűrik a keresztyéneket.

A konfliktus Krisztus halála után István vértanú megkövezésével ismét véressé válik, Péter apostol Isten szabadító csodájának köszönhetően menekül meg a tömlőcből, Saul főpapi, írásos felhatalmazással üldözi a keresztyéneket Júda határain túl is, Kr. u. 62-ben II. Annás főpap pedig Heródeszel végezteti ki Jakabot, az Úr testvérét.

A zsidók intézményes keresztyén-üldözése Kr. u. 70-ben ért véget, miután Titusz császár leromboltatta a Templomot, és Júdát végérvényesen beolvasztja a Római Birodalomba. A keresztyénség államvallássá válásával viszont fordult a kocka: a pogányokból lett keresztyének kezdték „üldözni” a zsidókat például azzal, hogy az áttérőknek adókedvezményeket biztosítottak.

A középkori Európában ez a szelíd „üldözés” idővel átcsapott antijudaizmusba és antiszemitizmusba, amikor már az államhatalom intézményes eszközökkel is igyekezett ellehetetleníteni a szegregálódó (elkülönülő) zsidókat.

Hosszú évszázadok után a protestáns egyházak filoszemita (sémita-barát) magatartása volt az első pozitív lépés a zsidók felé, akik szerint a zsidók helyreállítása is Isten tervébe tartozhat valamilyen módon. Ennek megtestesülése volt az ún. cionista (Jeruzsálem, mint Sion sziklavára) mozgalom, ami a zsidók Szentföldre való visszatelepítését tűzte ki célul.

Erre válaszképpen 1757-ben, Jakob Emden németországi rabbi (talán gesztusból, talán komolyan gondolva) kifejtette, hogy az Újszövetség is a zsidó hagyomány része (!), mert tulajdonképpen Noé hét erkölcsi törvényére akarja téríteni a pogányokat.

Legújabb korunkban pedig David ben Gurion (1886-1973), Izrael első miniszterelnöke az 1960-as években azzal bízta meg Haim Cohent (1911-2002), a Legfelsőbb Bírószág elnökét, hogy vizsgálja felül Jézus (konceptió) perét. Bár maga a tény biztató a keresztyén-zsidó közeledés szempontjából, az eredmény nem meglepő: nem a Nagytanács, hanem a rómaiak ítélték el és végezték ki Jézust. Ma inkább több minden választja el a zsidókat és a keresztyéneket, mint ami összeköti, pedig lenne közös alap, Jézus Krisztus!

Van az az uralom

Aki nem tartja tiszteletben gyermeke személyiségét, az nagyban akadályozza őt a felnőtté válás folyamatában. A nevelés éppen erről szól: a gyermek Istentől kapott tulajdonságainak, személyiségének és talentumainak zavartalan kibontakozását biztosítani, ha lehet szép szóval, ha kell, akkor szerető szülői hatalommal.

Amikor a szülők túlságosan szigorúak, erőteljesen korlátozzák a gyereket, akkor tekintélyelvű, elnyomó, kényszerítő gyereknevelésről beszélünk. Jó az, gondolják sokan, majd később megköszöni a gyerek. Talán valóban sok helyzetben megköszöni majd, hogy kemények voltunk vele. De ez veszélyes gondolkodásmód, mert az ebbe a csoportba tartozó szülők a gyerekekkel való kapcsolatukat, alá- és fölrendeltségi viszonyban képzelik el. Ők azok, akiknek a hatalom a kezükben van, a gyerek a tulajdonukat képezi. Ők rendelkeznek a gyerekekkel. Ők mindent jobban tudnak, minden úgy kell történjen, ahogyan ők elképzelik. A gyerekek az ő terveiknek megfelelően kell viselkednie, döntenie, éreznie. Fiatalabb korban ez még természetes viszony, ám ahogy a gyermek nő, ennek a viszonynak is lassan át kell alakulnia.

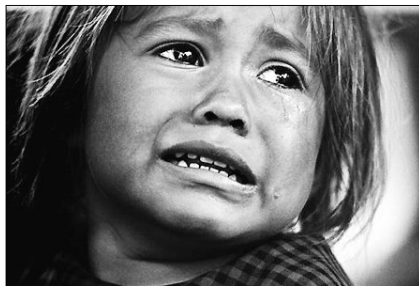
Ha a gyerek eltér a szülők elvárásaitól, mert legalább annyira makacs, mint ők – elvégre az ő génjeiket hordozza! – akkor következnek a büntetések. E módszernek kétféle hatása lehet. Egyik az, hogy „sikerrel” jár, és a gyerek valóban teljesen szülei függőjévé válik: letörlik az önbecsülése, önállósága. Ezek a gyerekek nem merik, és nem tudják meghozni önálló döntéseiket, hiszen mindig helyettük döntöttek. Viselkedésüket egy törekvés fogja irányítani: nehogy magamra vonjam a felnőttek, mások rosszallását. A másik lehetőség a gyerek lázadása, mely talán soha véget nem érő hatalmi harccá válik szülő és gyermek között.

De van az a nevelési módszer, amely megőrzi ugyan a szülő tekintélyét, de mégsem érzeti a gyerekekkel az alárendelt viszonyt. Teljesíthető szabályokat, jól átgondolt, mindenkor a gyerek érettségi szintjéhez, személyiségéhez igazított elvárásokat állít. Figyelmünket ne csak a hibákra irányítsuk, hanem legalább annyira emeljük ki a pozitív dolgokat is. Ne csak arra neveljünk, büntessünk, hogy a gyerek engedelmeskedjen a felsőbb utasításnak, hanem, hogy tanuljon meg Isten útján járni, és nem kényszerből, hanem meggyőződésből uralkodni önmagán.

SZABÓ JÚLIA

Áldozat, alattvaló, uralkodó

Sok esetben már az óvodában kiderül, ki uralkodó, ki pedig áldozat típus. Ezért is fontos különös figyelmet szentelni gyerekeinknek, akkor, amikor az otthoni, családi környezetben kívüli közösségekbe kerülnek.

A kicsinyek ideális esetben három-négy éves korukban óvodába kezdenek járni. Itt aztán elkezdődik a gyerek szocializációja. Idegen környezetbe kerül, más, vele egykorú és egy mástól sokszor nagyon is különböző gyerekekkel találkozik, megtanul különbséget tenni. Keresi, kivívja, és jobb esetben helyesen meg is találja, elfoglalja a közösségben, hasonló korúak társaságában a maga biztos helyét. Abban a közösségben kialakulnak a megfelelő szerepek.

Vannak dominánsabb és kevésbé domináns gyerekek. A kevésbé dominánsak sok esetben elnyomva érzik magukat. De vannak olyanok, akiket ez nem zavar különösebben. Nagyon fontos az otthonról hozott minta. Ez határozza meg a gyerek későbbi, a hozzá hasonló korúak között kialakított, vagy inkább úgy mondanám, hogy kialakult szerepét. Elengedhetetlen tehát feltenni a kérdést magamnak, mint szülőnek: milyen szerepet tanul tőlem a gyerek, milyen mintát mutatok neki? Elnyomó, vagy elnyomott vagyok? De csak ez a kettő lehet? Egyik sem az igazi. Lehetek egyszerűen kiegyensúlyozott, magabiztos. Lehetek személyiséggel önmagamhoz hűséges, ha kell hibáimat is beismerni tudó ember. Az a jó, ha lát bennem, tanul tőlem a gyerekek? A csemete oviban megvalósított szerepe, a legtöbb esetben, otthonról hozott minta, és nem születési örökség függvénye.

Mindezek mellett semmi sem eleve elhatározott, lehet változtatni, javítani, kiegyensúlyozottságra nevelni. Nem csak elnyomó és elnyomott léteznek. Vannak még függetlenek is, akik mindentől tanulhatnak, és belső erejük által mindegyik kísértésnek ellent állhatnak. Mert sokszor olyan könnyű elnyomni, leszólni, kinevetni, bántani, hogy szeressenek, többnek lássanak, magamat magamnak is a valódinál nagyobbnak gondoljam. Persze ilyenkor a csalódás is nagyobbat üt. De az is előfordul, hogy máskor meg könnyebb behódolni, meghajolni, elnyomtatni, mert akkor nem kell annyit gondolkodni, tervezni, felelősséget vállalni... Ha a gyerek arról panaszkodik, hogy az oviban a másik egyszerűen és erőszakkal elvette a

kislapátot... akkor mit teszek? Hamar elintézem: nem nagy ügy, ezek csak ovisok... De az óvodában gyakran előfordulnak, sőt ismétlődnek ilyen esetek, melyek nem csak az ovis életszakaszra nyomhatnak nehezen levakarható bélyeget.

Ha a gyerek másodjára, sőt harmadjára sem kap megnyugtató, magyarázó, helyrerakó választ, akkor elhallgat. Legközelebb már behódol. Aztán szépen lassan elnyomottá válik. Belenyugszik, hogy vannak elnyomók és áldozatok. Lenyeli sérelmeit, és megszokja, hogy ez az élet rendje, ő pedig egyszerűen vesztesnek született. A felületes, vagy túlságosan elfoglalt szülő pedig csodálkozik, hogy miért olyan csendes a gyereke, miért rándul görcsbe reggelként, iskolába menés előtt a gyerek gyomra. Talán eszünkbe sem jut, hogy nem a kidolgozatlan házi feladat az ok, még csak nem is a könyörtelen matektanár, hanem az elnyomó osztály-, iskolatársak. Igen, hét-nyolc éves gyerekek is lehetnek traumái a maga kis világában. De számára ez jelenti a világot!

Idővel egyre zárkózottabb, ugyanakkor egyre inkább sérülékenyebb lesz a gyerek. Jön a kamaszkor, ami csak rátesz még néhány lapáttal a mindenféle kisebbségi érzésekre. Egyre elégedetlenebb lesz önmagával szemben, és sok esetben nem hat rá ösztönzőleg, sőt. Nagyon leegyszerűsítve mondhatjuk, hogy mindez egy elvett kislapát miatt?! Elnyomó, vagy elnyomott? Mit kellett volna tenni? A bosszú, a megtorlás nem megoldás. Ez is traumák forrása lehet gyerekek számára. Első reakcióm az, hogy majd én kézbe veszem az ügyet. Csak-hogy a gyerekeknek kell megtanulnia kezelni az ehhez hasonló helyzeteket.

Első lépés a megoldás felé, hogy elmagyarázom, megtörténnek ilyen dolgok, de senki sem születik eleve vesztesnek. Ez most így esett, de ez nem jelenti azt, hogy a másik erős, és ő gyenge, és hogy ez mindig így lesz. A tudatalatti működésének egyik szabályszerűsége, hogy ha elég sokszor éri az embert egy bizonyos üzenet, megállapítás, legyen az pozitív, vagy negatív, egy idő után hinni kezd benne, annak megfelelően kezd el viselkedni. Azzá válhat, amire sokat gondol, amire felhívjuk a figyelmét, amire tudatosan nevelni akarjuk. Miért ne lehetne ezt már óvodás korban elmagyarázni a gyerekeknek?! Lehet, sőt kell az ő szintjének megfelelően beszélgetni vele erről. Hogy ennek függvényében tudjon elfogadni, vagy éppen elutasítani kijelentéseket önmagáról.

A hívó ember önbizalma, melynek alapja a hit: Isten teremtett. Jónak teremtett, hasznossá, értékessé tesz. Nem azért teremtett, hogy másokat elnyomjak. Célja van az életnek, és ez nem a boldogtalan átlátszódság, hanem a hasznos, az ízesítő, a világitó, az Istenre figyelmet felkeltő életmód. Mely az élet sokféle területén is karrier, sikertörténet, a fogalom legnemezebb értelmében.

G. LEVENTE

Meghalt a leányod, ne fáraszd a Mestert!

Talán nincs szívet tépőbb történet, és nincs nagyobb félelme a szülőnek, mint az, hogy a gyermekével történhet valami tragédia, vagy megbetegszik, ne adj' Isten meghal. De mégis vannak szülők, akik átéltek ezt, és ha a környezetünkben vannak, lássuk meg, hogyan tudunk segíteni nekik.

Amikor egy szeretettünket elveszítjük, az úr, ami marad utána, sokáig kitöltetlen marad, és a miértekre nincs válasz. A hitnek egy óriási próbája a gyermek halála.

Tudnunk kell, hogy semmi sincs véletlenül. Minden az életben okkal történik, és mindennek ugyanakkor célja is van. De hozzá kell tennünk, nem biztos, hogy az okát meg fogjuk találni, bármennyiszer tesszük fel a kérdést, hogy miért éppen én?

Mit mondhatunk vigasztól annak az édesanyának, aki elveszítette gyermekét, és lehet, hogy több éve képtelen ezen túllépni? Először is azt, hogy a gyermek, akit megszült, biológiailag hozzá tartozik, de Istentől kapta ajándékba. Isten dönthet úgy, hogy az ajándékot visszaveszi. Mindenkit megpróbál Isten az élete során, mindenki más keresztet kap, mindenki az ő keresztjének a súlyát érzi a legnehezebbnek.

A gyermek, akit ajándékba kapunk Istentől, kap egy életfeladatot, amit neki kell megoldania, beteljesítenie. Hogy ez mennyi időre szól, nem tőlünk függ. Van, aki egy évet él, van, aki kora gyermekkorában meghal, van, aki felnőtt és családot alapít, és fiatalon távozik, van, aki öreg szüleit elgondozva, késői öregségben adja vissza életét Teremtőjének. Krisztus meghalt értünk, nekünk nem kell meghalnunk valakiért, és nem halhatunk meg valaki helyett sem.

Nagyon fontos, hogy az, akivel ilyen tragédia történik, kapjon segítséget a gyász feldolgozásában. A „miért éppen én, miért nem voltam ott, miért nem tudtunk elbúcsúzni, miért nem tudtam segíteni, miért büntet engem Isten” kérdéseknek lassan fel kell oldódnuk abban a gondolatban, hogy ez elkerülhetetlen volt. A „mi lett volna, ha” kérdések át kell alakuljanak: „így kellett történnie” gondolatá, mert ezek a kérdések gúzsba kötik a lelket, és nem engedik sehova fejlődni, csak visszafejlődni. Mi nem tudunk isteni ésszel gondolkodni, és nem ismerjük Isten terveit.

Nagyon fontos, kik vannak a gyermekét elvesztő szülő mellett. Ha van még gyermek, feleség, férj, akkor arra kell irányítani a figyelmet. Valaki elment a családból, de van, aki számít rá, vannak, akik a családban számítanak rá, akikért dolgozni kell tovább. Hiszen az élet itt a Földön nem állt meg egy haláleset után, tovább kell menni.

Olvastam egy gyermekét elvesztő édesanya reményt vesztett sorait három évvel a tragédia után úgy, hogy képtelen volt talpra állni, holott volt még egy fia, aki drogfüggő volt. Ez

az édesanya nem egy gyermeket fog elveszíteni, hanem kettőt. Egy meghalt, a másikra képtelen odafigyelni, képtelen neki segíteni.

Hogyan tudok segíteni, mit mondhatok annak a szülőnek, aki elveszítette a gyermekét? Azt az evangéliumot, amely Krisztus sírjánál elhangzott: „nincs itt, hanem feltámadott”.

Nagyon fontos a környezet szerepe a gyász feldolgozásában. Mert van, amikor nem segítik a gyászlót, hanem még inkább tépik a szívet. Emlékszem egy esetre, amikor tragikus körülmények között meghalt egy gyermek, és az édesanya azt a bibliai idézetet vésette fel a sírkőre, amit Jób mondott: „az Úr adta, az Úr vette el, áldott legyen az Úr neve!” Megrökönyödött a környezet, és elítélték az édesanyát, aki képes volt az Úr iránti háláját kifejezni azért az ajándékért, mely egészen mostanáig az övé volt. Megítélték szabályosan a hitét.

Nagyon fontos a veszteség átélése, megélése, mert a feldolgozás elengedhetetlen. Nem megoldás az, ha nem gondol rá, ha menekül a veszteség elől, mert az meg nem oldja, csak mélyíti a problémát.

Milyen javaslatom lehet, amivel segíteni lehet nagy traumát, veszteséget átélte emberek? Tudnunk kell, nem múlik el egyik napról a másikra. Ha segíteni akarunk, mellette kell lenni hosszú időn keresztül, meghallgatni, amikor mesélni szeretne, együtt sírni vele, amikor az emlékek rátörnek, hallgatni mellette, ha már nincs emberi szó, ami segít addig, amíg eljut az elfogadás szintjére, hogy ez a tragédia elkerülhetetlen volt, és Isten valahova vezetni akarja általa. Akkor lehet vége a segítségnek, amikor talál célt, amiért küzdjön, amikor feláll, és azt érzi, hogy Isten szereti, és ajándék volt az együtt eltöltött idő.

Az Úr adjon ebben reményt és kitartást, valamint a feltámadott Krisztusban való hit erősítse azokat, akik ilyen megpróbáltatást átéltek.

TÓTÓS BEÁTA

Életre szóló bizalom

A bizalom minden kapcsolat alapja és nélkülözhetetlen éltető ereje. Istennel való kapcsolatunk és hitünk maga is a bizalomra épül, akár csak házasságunk, családjunk, gyermekeinkkel való kapcsolatunk.

Ha a bizalom sérül, a kapcsolat is sérül, és fordítva is igaz ez a megállapítás. Kömnyen előfordul, hogy a szülő a legjobb szándéktól vezérelve is eljuttassa gyermeke bizalmát, s aztán a helyzetet kétségbeesetten javítani akarva hibát hibára halmoz. A legjobb szándék mellett is érezheti úgy a gyerek, hogy nem érti meg, nem fogadja el őt a szülő olyanannak, amilyen. Fontos, hogy minden vita után legyen feloldás.

Az együttélés része, hogy családon belül is vannak konfliktusok. De a szülő ne kövesse el azt a hibát, hogy amikor egy-egy vita után a gyerek bátortalanbúnbánó fejjel előbújik, akkor elkezdje még inkább ledorongolni őt. Sok esetben a szülő meg sem várja, hogy gyereke bocsánatot kérjen, vagy picit lenyugodva valamiféle magyarázatot adjon viselkedésére. A vitát követően ilyenkor, kicsit nyugodtabb körülmények között akár még meg is lehetne beszélni, ki és miben tévedett. De ha a szülő csak folytatja a „kioktatást”, bár ő nevelni szeretne, és óvni akarja gyermekét a következő tévedésektől, mégis az ellenkezőjét éri el.

A másik hiba a gyerek nyaggatása, kényszerítése. Persze, a családon belül is szükség van egy bizonyos rendre. De az állandó feszült és nyomasztó hangnemre senkinek sem lehet szüksége. Különösen mikor már nem egy-egy helyzetet, hanem magát a lurkót kritizálja a szülő. Nem azt mondja, például, hogy „csukd be az ajtót”, hanem: „annyira kétbalkezes vagy, sosem figyelsz oda semmire”. Ezzel csak azt éri el, hogy a gyerek igyekszik elkerülni a szülővel való érintkezést, nehogy megint leszólják valamiért. És ha nagyobb korban valami igazán nehéz helyzetbe kerül, akkor inkább fordul egy fél idegenhez, mint saját szüleihez.

Mi is bizalmat kapunk Istentől, nekünk is biznunk kell gyermekünkben, mert nyíltan, tabuk nélkül kell tudnunk beszélgetni vele. Arra törekszünk, hogy hitelesek lehessünk előtte. Hitelesnek lenni pedig nem tökéletességet, hibátlan-ságot jelent, hanem őszinteséget, türelmet, elfogadást és szeretetet.

G. LEVENTE

Felhívás

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület Lelkipásztori Hivatalainak valamint jóérzésű magyar embereknek és intézményeknek

Az elmúlt száz esztendő ideológiai és politikai harcai közepette bőven kijutott szobor- és emléktábla avatásból. Terhes időkben pedig, amit az egyik nemzedék felállított, azt lerombolta a rákövetkező, majd a helyreállítás következett.

A közelmúltban sok helyen sok mindent sikerült helyreállítani. Azonban Kölcsy Ferenc szülőhelyén, Szödemeteren felemásra sikerült az emlékjelállítás. Részen azért, mert Kölcsy feltételezett szülőháza nincs birtokunkban – jelenleg görög katolikus paplak. A Himnusz szerzőjének szülőfalujában a magyar nemzet adós maradt a méltó emlékhely kialakításával.

A Magyar Kormány jóvoltából, 2016. január 22-én, a Magyar Kultúra Napján ezért került sor a többfunkciósra tervezett Kölcsy Ferenc Emlékház alapkövetelére.

Az emlékház múzeumi részének, illetve a méltó környezet kialakításához még hiányzó összegre nemzeti közadakozást hirdetünk.

Mindazon gyülekezetek, intézmények és magánszemélyek, akik a Himnuszt úgy érzik magukénak, hogy az nemzeti identitásunk és összetartozásunk egyik legfontosabb kifejezője, legyenek segítségünkre a Kölcsy-emlékház megépítésében.

„Isten áldd meg a magyart!”

Nagyvárad, 2016. február 8.

Csűrű István
püspök

Dr. Varga Attila
főgondnok

Számlaszám:

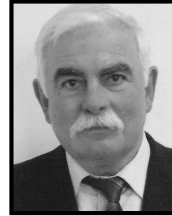
Eparhia Reformata de pe langa Piatra Craiului – Oradea, str. Calvin, nr. 1
OTP Bank Romania, Oradea
RO88OTPV22000022759ORO01

KRE

A közélet hűségese embere

„Mi dolgunk a világon? küzdeni / Erőnk szerint a legnemesbékért. / Előttünk egy nemzetnek sorsa áll.” (Vörösmarty Mihály)

Nagy veszteség érte egyházunkat, községünket és Lőrincz Lajos családját az elmúlt év végén. Ő, aki a község, egyházunk és családjá szíve-lelke volt, 2015. november 9-én váratlanul visszaadta lelkét teremtőjének.

„Az értelmesek fénylenek, mint az égnek fényessége...” – olvassuk Dániel könyvében. S valóban, égi fényesség nélkül sötétség lenne a földön. A keresztyén ember feladata az, hogy világoljon. S mi úgy tudunk világítani, ha Jézust követjük, és hitünk gyümölcseképpen jót cselekszünk. Jézus arra hívja fel a tanítványait, hogy világoljanak. Persze a Tőle kapott fényességgel.

Van olyan ember, akire az Úr sokat bízott, aki több talentumot kapott. Ilyen ember volt Lőrincz Lajos. Nagy felelősséggel, mint egy fényes csillag világított.

Utat mutatott, utat készített, és sokat épített a falunkban, a községben, egyházunkban. Aztán elenyészett. De fénye tovább él.

Mindezt úgy tudta megtenni, hogy a fényt Jézustól kapta. Vele járt, Vele élt, Tőle tanult. Fénylett, világított a családban mint szerető hitves, két fiú drága édesapja; a gyülekezetben mint presbiter, főgondnok; Bors községben 15 éven át mint alpolgármester, politikus és közéleti személyiség. Mindenki szeretete és megbecsülte. Sokat segített egyházunkon, sok jót tett a faluban és az egész községben. Már gyermek korában a szülői háznál megtanulta édesanyjától, édesapjától a becsületes, munkás, istenfélő életet.

Egy olyan emberre, aki a közélet embere volt, és nem csak az egyházban mint főgondnok, hanem a polgári világban is mint alpolgármester. Az élete, mint nyitott könyv, itt maradt előttünk. Elköltözött. Egy más világba, ahol hitünk szerint a „hű szolgát”, Lőrincz Lajost várta szerető Ura, Jézus Krisztus. Tőle kapta a megbízatást. S hogy hivatalát az egyházban és a világban betölthette, abban nagy szerepe volt hívo édesanyjának és édesapjának. Édesanyja imádságra, templom és egyház megbecsülésére tanította. Édesapja pedig a becsületes, istenfélő munkás életre. Könyvelőként a nagyváradi pékségben híven elszámolt minden egyes kenyérrel, s fia megtanulta, hogy a földi kenyér megbecsülésén túl, a lelki kenyeret, Jézus Krisztust még inkább meg kell becsülni, mert csak így lehet családban, egyházban és polgári világban, népünk körében becsülettel helyt állni.

A Krisztus követésében hitvesével együtt mutattak példát gyermekeiknek és az embereknek.

„Az értelmesek fénylenek, mint az égnek fényessége...” – olvassuk Dániel könyvében (Dán 12,3). A keresztyén ember feladata, hogy világoljon.

„E bűnös világnak sötét éjjelén, / Ki-ki világítson a maga helyén.” – énekeljük. Igen ám, de hogyan tudunk világítani? Csakis úgy, ha Jézust követjük, és hitünk által jót cselekszünk. Az egyházban élő emberre az Úr sokat bíz. Lőrincz Lajos több talentumot kapott. Nagy felelősséget. Azt, hogy világoljon, mint egyházi ember a világban. Azt, hogy utat mutasson, s utat készítsen.

Illik rá József Attila versének néhány sora: „Dolgozni csak pontosan, szépen, / Ahogy a csillag megy az égen, – / Csak úgy érdemes.// Élni csak másokért, híven, / Szolgálni, világítani, szeretni./ Jót cselekedni, – / Csak úgy érdemes.”

Szolgált, világított, szeretett. Nem csak a családját, hanem az egyházát és népét is. Nagy türelemmel tanította a legegyszerűbb embert is a szépre, a jóra. Nevelt bennünket, s példát adott, hogy hogyan kell keresztyénként egy nemzetet szolgálni.

Bors község tanácsosaként kezdte a közéleti szolgálatait a „fordulat” után. 2000-tól pedig mint alpolgármester vette vállára négy falu gondját-baját. Osztozott örömeinkben is. Becsültük, szeretjük. Megújult középületek, úthálózat, vezetékes víz, földgáz bevezetése, parkoló létesítése, patikák, orvosi rendelők létesítése és tatarozása, egyházi épületeink karbantartása, szépítése – mind a munkáját dicséri a polgármesterünkkel együtt. Segítő-kész, melegszívű, együtt érző, áldozatra kész emberként, mint egy csillag világított, vezetett, égett és elégett nemzetéért. Tudta jól, mit jelent a költő szava: „Előttünk egy nemzetnek sorsa áll...”

Lőrincz Lajos immár „ősei porához” tért. Közéleti szolgálatával mint egyházi ember sokakat az igazságra vitt, miként a csillagok örökkön örökké. (Dán 12,3).

A keresztyén közösség sokszor idegenkedve tekint és tekint a közéletre. Érthető is ez, hiszen Istennek hitvalló gyermekei és közösségei legtöbbször mellőzést vagy éppen üldözést kaptak a világtól. Urunk óvja is az övéit a világtól. Sokszor éppen ezt érti félre Isten gyermeke. Jézus Krisztus a főpapi imájában nem azt kéri Atyjától, hogy vegye ki őket a világból, hanem hogy őrizze meg őket a világban. Megalkudni nem lehet és nem szabad, de Isten országát hirdetni kell. A társadalomnak a keresztyének is részei, hangjukhoz, értékrendjükhöz ragaszkodni nem csak Urunk parancsa, hanem a társadalomban joguk is. A közélet hitvalló keresztyén emberei mindig áldás és öröm egy közösség életében.

CsOMAY ÁRPÁD

A pápa és a pátriárka közös figyelemztette Európát

Nemrég Kubában találkozott egymással a katolikus és az ortodox egyházak feje. Ferenc pápa és Kirill pátriárka találkozója közel ezer évvel a nagy egyházszakadás után egy új fejezetet nyithat a kereszténység történetében. Az esemény egyházi megítélése egyelőre inkább óvatos, és a gyakorlati lépésekre vár, amelyek közül az egyik legnagyobb a húsvét közös ünneplésének rendezése.

Kirill úgy fogalmazott, hogy a találkozó során kiderült: mindkét egyház felelősséget érez a társadalom, a kereszténység és a civilizáció jövője iránt. Ferenc pápa is örömmel állapította meg, hogy megismerhették egymás álláspontját, és felszavakból is értették egymást. „Haladunk az egység felé” – mondta, és ezzel Kirill is egyetértett.

A két egyházfő óva intett az olyan európai integrációtól, amely nem tartja tiszteletben a vallási identitást, és felszólítják Európát, hogy maradjon hű keresztény gyökereihez. Az európai integráció, amely véres konfliktusok évszázadai után vette kezdetét, nagy reményeket ébresztett sokakban, akik a béke és biztonság garanciáját látták benne – olvasható a nyilatkozatban. A pápa és a pátriárka utalt rá, hogy más vallások is hozzájárultak az emberi civilizáció fejlődéséhez, ugyanakkor kifejezte meggyőződését, hogy Európának hűnek kell maradnia keresztény gyökereihez.

Meg kell teremteni a békét Szíriában, Irakban és Ukrajnában, sürgős lépéseket kell tenni a közel-keleti keresztények védelme érdekében – hangsúlyozta Ferenc pápa és Kirill pátriárka a közösen kiadott nyilatkozatban. „A Közel-Kelet és Észak-Afrika sok országában egész családokat irtanak ki keresztény testvéreink sorából, egész falvakat és városokat semmisítenek meg, ahol ők élnek. Templomaikat barbár módon lerombolják, szent helyeiket kifosztják, megszentéstelenítik” – hívták fel a figyelmet.

„Szíriában, Irakban és a Közel-Kelet más országaiban keresztények tömeges, fájdalmas kivándorlása tapasztalható arról a földről, ahonnan hitünk elkezdett terjedni, és ahol az apostoli idők óta éltek” – hangsúlyozták.

Sürgetőnek nevezték, hogy Ukrajnában felülkerekedjenek a vallási ellentéteken, s hogy felszámolják az ottani konfliktust, amely már eddig is rengeteg halálos áldozattal járt, az egész társadalmat pedig mély gazdasági és humanitárius válságba sodorta. Az ukrainai konfliktus minden szereplőjét óvatosságra intették, a társadalmi szolidaritásra, a békét szolgáló lépésekre ösztönözve őket.

A dokumentumban többek között felszólítják az Ukrajnában működő egyházaikat, hogy fáradozzanak a társadalmi harmónia megteremtéséért, ne vegyenek részt a viszálykodásban, és ne támogassák a konfliktus továbbírt elmélyülését.

A féktelen fogyasztás felemésztja a Föld tartalékait – hívta fel a figyelmet Ferenc pápa és Kirill pátriárka. Különleges hangsúlyt helyeztek arra, hogy miközben a szegények tömegei a legalapvetőbb szükségleteiket sem tudják kielégíteni, az emberiség egyre nagyobb mértékű gazdagságot halmoz fel.

„Nem lehetünk közömbösek a gazdag országok ajtaján kopogató migránsok és menekültek millióinak a sorsa iránt” – hangsúlyozta a két egyházfő a dokumentumban.

Kiemelték, hogy nagy szükség van az egyházak közötti párbeszédre, és az egyházi vezetőknek különleges felelőssége van „ezekben a nyugtalanító időkben”. Ugyancsak fontosnak tartották megemlíteni a dokumentumban „a vallásszabadság nagy értékét”.

A pápa és a pátriárka külön kitért arra, hogy „sok országban válságban van a családi intézménye”, amely „egy férfi és egy nő házasságán alapszik”. (A Magyar Nemzet nyomán)

Egységés kereszt(y)én(y)ség

Taxit hívok egy szatmári templomhoz, s a sofőr azonnal kiszúrja, valami pap-féle lehetek. Pedig, nem mintha szégyellném, de igyekszem elkerülni a papos viselkedést. Pár perces utazás során azonnal felhossa mosolyogva a témát: Ferenc pápa és Kirill pátriárka kubai találkozásuk során közös nyilatkozatot írtak alá.

Ez a téma általában kimerül a közös húsvét megünneplésében. Vágyom az emberek arra, hogy ne oszlódjon meg a család azért is, hogy kétszer kelljen megtartani az ünnepet. Igaz, azok, akik a legélesebben (értsd: legtrágárabbul) kritizálják a megosztottságot (még a papok se képesek megegyezni!!!), éppen ők örülnek ennek, hisz két ok is van arra, hogy igitanak. Csak ezt nem mondják ki.

Természetesen elhiszem azt is, hogy különösen Erdélyben és környékén, vágyom az emberek kelet és nyugat egységére. Igazából a kereszt(y)én(y)ség (na, még ez is!) egységére vágyom sokan. Ezért érdekelt az is, hogy mi volt az a harminc pont, amiben a római katolikus egyház és az ortodox egyház feje megegyezett.

De miért csak ők egyezkedtek? A protestánsok (köztük a reformátusok) hol voltak ezen a találkozón? Ki képviselte a protestánsokat? Hiszen a világon majdnem fele annyi protestáns keresztény van, mint római katolikus, és kétszer annyi, mint ortodox. Ők miért maradtak ki az egymásratalálásból? Pedig a médiában legtöbbször hangzott a pont, az üldözött keresztények sorsa, éppen minket is érint, hiszen az üldözöttek igen nagy hányada protestáns. Az nem zavar, ha találkoznak, és imádkoznak. Sőt! Örülök neki.

Aztán átfutva pontokat kezdtem megérteni, hogy tényleg nem sok keresztény valójában lett volna ott egy protestáns képviselőnek. Azt mondják, a katolikusok és ortodoxok osztoznak a kereszténység első évezredének közös lelki örökségén, aminek tanúja Isten szentes Anyja, Szűz Mária, valamint a szentek, köztük számtalan vértanú. Aztán tovább olvasva azt is látom: Elfogadhatatlan, ha valaki tisztességtelen eszközöket használva igyekszik a híveket arra rávenni, hogy egyik egyházból átlépjenek egy másikba. Szerintem is elfogadhatatlan, de az is, hogy tőlünk halásszanak. A találkozó végén azt is kéri, hogy Szűz Mária bátorítsa a testvériségre az öt tisztelőket, hogy ismét egyek legyenek. Majd, ha Krisztusra bízzák az egységet, jövőnk mi is.

RÁCZ ERVIN

Évforduló

SKARICZA MÁTÉ (1544–1591)

425 éve, 1591. márc. 21-én hunyt el Skaricza Máté ref. lelkész, énekszerző. Szegedi Kis István reformátor utódja a ráckevei lelkészségben (1572), hátrahagyott műveinek kiadója, hitese arcképének megrajzolója (Vita

Stephani Szegedini, 1582) – mely mestere *Loci communes* című munkájának első kiadásában jelent meg (1585). Magyarra fordította a hercegyszöllősi kánonokat (1577). Több zoltárfeldolgozása és -parafraza ismert. Egy töröktámadásban vesztette életét.

KERESSZEGI HERMAN ISTVÁN (?–1641)

375 éve, 1641. márc. 19-én hunyt el Keresszegi Herman István ref. püspök. Zilahi lp. (1616); szilágyi (krasznai) eszperes (1620); tiszántúli püspök (1629-41); debreceni lp. és eszperes (1630). A ref. ortodoxia védelmezőjeként elnökölt a 1630-38 közti zsinatokat. Bethlen Gábor, az erdélyi papok özvegyeinek és árváinak adott nemesi kiváltságlevelét (1629) kiterjesztette Magyarországra is. Kátémagyarázatos prédikációkat adott ki: *Az keresztyéni hitnek ágazatiról való prédikációknak tárháza* (1640).

KÖRMENDI B. PÉTER (1636?–1691)

325 éve, 1691. márc. 23-án hunyt el Körmendi B. Péter ref. püspök. Tanulmányait Sárospatakon, hollandiai és angliai egyetemeken végezte. Szatmári rektor (1658-60; 1663-65); nagyecsedli lp. (1665); közép-szolnoki eszperes (1667-89); erdődi lp. (1668); tiszántúli püspök (1686-91); szatmári lp. (1689). Latin nyelvű disputációi az isteni gondviselésről, a szerzetesi fogadalomról ill. a gyermekkeresztségről Hollandiában jelennek meg (1663).

Másodpercenként 112 fiatal nyitja ki a Bibliát a világon

Egy – az egész világra kiterjedő – felmérés szerint 2015-ben az öt kontinensen egy másodperc alatt 112 fiatal nyitotta ki a Bibliát, egy perc alatt átlagosan 18 bibliai verset tanulmányoztak, 50 bibliai fejezetbe hallgattak bele audió Biblián keresztül, és 342 fejezetet olvastak el.

Mivel a felmérés az elektronikus bibliaolvasási szokásokat követi nyomon, a rendszeresen Isten igéjét olvasó emberek nem 112-en vannak szekundumonként, hanem sokkal többen. Ez a szám a minimumot mutatja. És gondolkunk bele: ez mennyi megtisztító, boldog áldást, megújuló életet takar naponta!

Elgondolkodtató rátekinteni erre az igevers-térképre (hogy mik vannak már!), s feltenni azt a kérdést, hogy vajon egy adott területen miért éppen az az Ige a legolvasottabb, amit a térkép mutat? 10 országot látunk nevesítve a különféle földrészekben. Angliában a legolvasottabb vers 2015-ben a Róma 12,2 („Ne igazodjatok e világhoz, hanem változatok meg értelmek megújulásával, hogy megítélhessétek, mi az Isten akarata, mi az, ami jó, ami neki tetsző és tökéletes”).

Különös módon ugyanez az Ige vezet az olvasottsági lista élén az USA-ban és Kanadában is. A bibliai népszerűségi listát Mexikóban, Kolumbiában és Braziliában, a zöld kontinensen szintén egy kiemelkedő, közös Ige vezet: Józsué 1,9 („Megparancsoltam neked, légy erős és bátor. Ne félj, és ne rettegj, mert veled van Istened, az Úr mindenütt, amerre csak jársz”).

Afrika két országát emeli ki az ige-népszerűségi térkép 2015-ben: Nigériát (mintegy 174 millió lakossal!), a Boko Haram, a szélsőséges iszlám katonai szervezet által szinte állandó fenyegetettségnek kitett, hatalmas országot, ahol a keresztyénség és az iszlám versenyfutásának vagyunk a tanúi, illetve Dél-Afrikát, ahol az elmúlt fél évszázad faji megkülönböztetés miatti nagy nemzeti belső megrázkódtatások után mintha megbékülni látszanának az indulatok, a fekete-fehér ellentétek. Mindkét országban Jeremiás 29,11 a legolvasottabb Ige: „Mert csak én tudom, mi a tervem veletek – így szól az Úr –: jóléte és nem romlásat tervezek, és reményteljes jövő az, amelyet nektek szánok”.

A jövő nagy esélyese a keresztyénség számbeli hatalmas ugrása tekintetében Kína, ahol ugyan még vannak „földalatti keresztyének”, hitük miatt szenvedők, diszkrimináltak. Talán ezért is a legnépszerűbb, s a legjellemzőbb vers 2015-ben az 1Korintus 10,13: „Emberi erőt meghaladó kísértés még nem ért titeket. Isten pedig hűséges, és nem hagy titeket erőtlön felül kísérteni; sőt a kísértéssel együtt el fogja készíteni a szabadulás útját is, hogy elbírájátok azt viselni”. Dél-Koreában pedig, ahol egy évszázad alatt szinte a nulláról 27-28 milliónyira szaporodott fel a keresztyének, főként a reformátusok és a presbiteriánusok száma, ez a legnépszerűbb Ige: „Mindenre van eróm Krisztusban, aki megerősít engem” (Filippi 4,13).

S a messi Ausztráliában ez volt a cantus firmus, az igei főszólam: „Bízzál az Úrban teljes szívvel, és ne a magad eszére támaszkodj! Minden utadon gondolkodj rá, és ő egyengetni fogja ösvényeidet” (Példabeszédek 3,5-6). 2015-ben pedig ez a legolvasottabb bibliai versek sorrendje: 1. helyen Példabeszédek 3,5-6; 2. helyen Filippi 4,6-7; 3. helyen Józsué 1,9; 4. helyen Róma 12,2; 5. helyen Róma 15,13 („A reménység Istene pedig töltsön be titeket a hitben teljes örömmel és békességgel, hogy bővítködjetek a reménységben a Szentlélek ereje által”).

BÉKEFY LAJOS

Fricska

Egyszer egy fiatal lelképásztort elhív szolgálni egy idős lelkész társra. A fiatal lelkész tele van önbizalommal, büszke bibliaismeretére és erős hitére. Lekezelően szólítja meg az idős, megfáradt lelképásztort:

– Bátyám, úgy érzem, hogy most egy na-

gyon jó szolgálatom lesz, tele vagyok Isten Szentlelkével, alig várom, hogy felmenjek a szöszékre, és az ördög szemébe nézzek. Hol az az ördög, had adjak neki!

– Tudja hol van az ördög, fiatal barátom? Magában – válaszolta csendesen az idős lelkész.

HARANGSZÓ

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület gyülekezeti lapja
ISSN 1221-0323
Megjelenik kéthetente.

Szerkesztőbizottság: Ghittea-Szabó József-Levente, Oroszi Kálmán, Rácz Ervin, Szomor Attila, Tokár Sándor, Tóts Beáta, Wagner Erik. **Felolós szerkesztő:** Visky István. **Tördelőszerkesztő:** Petrikó Ildikó. **Szerkesztőség:** 410001 Nagyvárad, Moscovici (Szilágyi Dezső) u. 14. sz. Tel.: 0726-242824, 0259-416067. E-mail: harangszo.ujzag@gmail.com. Honlap: www.kiralyhagomellek.ro, http://www.facebook.com/harangszo, http://www.harangszoujsag.wordpress.com.

Készült a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Szentzi Kertész Ábrahám Nyomdájában. **Felolós vezető:** Wagner Erik. A lap terjesztése a lelkesítő hivatalokon keresztül történik. A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy a beérkező írásokat rövidített és szerkesztett formában közölje. Meg nem rendelt kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.